

Cartes del lector

contra (PPC i Grup Mixt). És a dir, una majoria aclaparadora de ciutadans i ciutadanes d'aquest país i dels seus representants polítics considerava que calia "desplegar polítiques del Govern adreçades a l'acció cívica de recuperació, commemoració i foment de la memòria democràtica i, en concret, del coneixement del període de la II República, de la Generalitat republicana, de la Guerra Civil, de les víctimes del conflicte per motius ideològics, de consciència, religiosos o socials, de la repressió de la dictadura franquista, de l'exili i la deportació, de l'intent d'eliminar la llengua i la cultura catalanes, dels valors i les accions de l'antifranquisme i de totes les tradicions de la cultura democràtica, amb la finalitat de donar a conèixer, d'una manera científica i objectiva, el passat recent i estimular la comprensió del temps present", tal i com han anat fent altres països europeus del nostre entorn, principalment en relació a la I i II Guerra Mundial.

Amb el suport d'Adigsa i la participació de diferents universitats catalanes (Universitat Rovira i Virgili (URV), Autònoma de Barcelona (UAB), de Lleida (UdL) i de Girona (UdG) es formà un equip interuniversitari coordinat per la historiadora Pilar Mateo que, a cavall del 2008 i el 2009, va iniciar la recerca i catalogació dels símbols franquistes de

185 municipis seleccionats segons criteris geogràfics, demogràfics i d'interès històric. En finalitzar aquest treball de camp durant la primavera de l'any 2010, es va elaborar el *Cens de simbologia franquista de Catalunya*, que comptabilitzava 3.647 símbols emmarcats en 12 tipologies diferents. El setembre del 2010, la mateixa Generalitat de Catalunya ja va fer un catàleg de recomanacions sobre els símbols censats. La gran majoria d'ajuntaments de Catalunya, independentment del color polític que els governés, es posà en marxa per tal de fer complir les recomanacions emanades de la Llei, que comportaven la retirada d'aquesta simbologia i, en alguns casos, la seua museïtzació. Alguns ja havien fet els deures abans i uns altres els van fer després, amb el camí traçat per la Generalitat. El 2010 es va produir un canvi al govern de la Generalitat i, com no podia ser d'altra manera, no va afectar a aquesta política, que podríem anomenar d'Estat, per l'ampli suport parlamentari, del món de la ciència i de la societat catalana que la sustenta. Pel que fa als diferents equips municipals de Tortosa des de la Transició, algunes mesures, escasses, s'havien anat duent a terme, tot i que en termes generals pràcticament no van afectar al que es coneix fora de Tortosa com el monument del franquisme més gran de Catalunya: el

monument a la Batalla de l'Ebre. No entrarem en detalls al voltant de la seua descripció. El 2010, l'estudi elaborat pel món universitari català, que compta amb el suport dels successius governs de la Generalitat, assenyalava, respecte al monument de la Batalla de l'Ebre, que "prèvia negociació de retirada amb el titular del monument, es recomana al municipi la seua conservació i senyalització".

Certament, cal fer algunes consideracions respecte a aquest monument. Cap alcalde des de la Transició ha volgut retirar-lo, potser considerant que ja formava part del paisatge tortosí malgrat que significava un greuge i una ferida oberta en la memòria de la Guerra Civil al seu pas per les nostres terres, potser per una certa nostàlgia d'alguns actors polítics de l'escenari tortosí del període històric anterior, el franquisme. És igual. Tanmateix, ja entrats al segle XXI, i sobretot a la proximitat de les cites electorals, aquest monument ha esdevingut una arma llançadora entre els partits polítics. El darrer episodi, el tenim els darrers mesos, quan s'ha plantejat inclús la possibilitat de fer una consulta al voltant de la seua retirada. El món científic català i tres governs de la Generalitat avalen l'estudi que en proposa la retirada. No hi ha discussió entorn a la retirada d'aquest i d'altres símbols i monuments al territo-

ri català, com un clar símptoma de normalitat democràtica que ja han anat duent a terme molts municipis catalans, la majoria. Tortosa, en aquest punt, fa temps que fa tard, però el que no pot fer la classe política tortosina és recuperar un debat que Catalunya ja ha superat. No podem quedar-nos enrere de la Catalunya que mira cap al segle XXI i plantejar que el problema s'ha de resoldre amb una consulta a la ciutadania quan el món de la ciència, la història i el gruix dels partits polítics que governen aquest país ja s'hi ha pronunciat fa anys.

El que l'estudi deixa obert i no dona resposta és què se n'ha de fer, del monument, després de ser retirat, si museïtzar-lo, conservar-lo o senyalitzar-lo. És en aquests termes, si cal, que s'ha de plantejar una possible consulta: si hem de situar el monument al costat de la fira de Tortosa, n'hem de fer una miniatura que estiga a l'escorxador, fondre'n el ferro i fer-ne gronxadors o situar-la a la rotonda de l'Eix de l'Ebre, tombada de costat. Tortosa ha de deixar de ser l'anomalia de Catalunya en aquesta qüestió i una consulta sobre la seua retirada no és el camí per resoldre aquesta anomalia.

Josep M. Royo Aspa,
polític i investigador de la UAB, membre de la comissió per la retirada dels símbols franquistes de Tortosa

Tortosa, l'excepció catalana?

A cada país li arriba el seu moment de fer memòria i reconciliar-se quan les seues forces polítiques es posen d'acord. Un dia d'octubre del 2007, el ple del Parlament de Catalunya va aprovar la Llei del memorial democràtic. Aquesta llei, com un pas més cap a la normalitat democràtica, va veure la llum amb el suport de 116 vots a favor (CIU, PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA) i 16 vots en